

Годишен анализ на биологичните опасности от системата RASFF 2017

Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), управлявана от Европейската Комисия и включваща държавите-членки и Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) е създадена с Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните.

. Тази система има за цел да осигури на органите осъществяващи контрола по безопасността на храните и фуражите ефективна обмяна на информация относно рисковете и мерките, които са взети или предстои да бъдат взети, за овладяването им.

Към биологичните опасности спадат: всички патогенни микроорганизми, непатогенни микроорганизми, ТСЕ, биоконтаминанти и други биотоксини.

Патогенни микроорганизми за 2017 г.– 1072 нотификации – от тях ще разгледаме най-често срещаните микроорганизми, а именно *Salmonella* (786), *Escherichia coli* (101), *Listeria monocytogenes* (91), *Campylobacter* (12) и норовирусите (31).

***Salmonella* е най-често нотифицирания патогенен микроорганизъм през 2017 г.** Преобладава нетипизираната *Salmonella* с 427 нотификации, следвана от *Salmonella enterica* ser. *Enteritidis* с 58 нотификации. Най-нотифицираната държава по отношение на *Salmonella* е Бразилия с 660 нотификации, следвана от Тайланд със 76 нотификации. *Salmonella* се среща най-често при птичето месо и продукти от птиче месо с 449 нотификации, при фуражните суровини с 95 нотификации и при ядките със 73 нотификации. По отношение на вида нотификации се разпределят

както следва: **нотификации за недопуснат внос** с 416 нотификации, **предупредителни нотификации** със 170 нотификации; при **нотификациите за проследяване** със 106 нотификации и при **нотификациите за насочване на вниманието** с 94 нотификации. **България е нотифицирана само с 1 нотификация за наличие на Salmonella в яйчен прах.**

Escherichia coli е нотифицирана за 2017 г. със 101 нотификации. От всички нотификации за **шигатоксин продуцираща Escherichia coli** има 65 съобщения, както и за **ентероагреративната Escherichia coli** са отбелязани 3 нотификации. Най-нотифицираната държава е **Бразилия** със 17 нотификации, следвана от **Франция** с 15 нотификации. Най-много нотификации има в следните категории продукти: месо и месни продукти (различни от птиче месо) с 53 нотификации и при двучерупчестите мекотели и продукти с 25 нотификации. Според вида нотификации съобщенията се разпределят както следва: **предупредителни нотификации** с 37 нотификации; при **нотификациите за насочване на вниманието** с 34 нотификации; при **нотификациите за недопуснат внос** с 31 нотификации и при **нотификациите за проследяване** само 4 нотификации. България не е нотифицирана по отношение на *Escherichia coli*.

Listeria monocytogenes е нотифицирана за 2017 г. с 91 нотификации. Най-нотифицираната държава за *Listeria monocytogenes* е **Франция** с 19 нотификации следвана от **Белгия** с 12 нотификации. Най-много нотификации има в следните категории храни: риба и рибни продукти с 23 нотификации; мляко и млечни продукти с 22 нотификации и при месото и месните продукти (различни от птиче месо) с 18 нотификации. Прави впечатление, че при млечните продукти има голям брой нотификации на наличие на листерия при сирене от сурово мляко от Франция и при пушената риба от балтийските държави. По отношение на видовете нотификации съобщенията за листерия се разпределят както следва: **предупредителни нотификации** с 51 нотификации, **нотификациите за насочване на вниманието** с 34 нотификации и при **нотификациите за проследяване** с 9 нотификации. При **нотификациите за недопуснат внос** няма съобщения. България не е нотифицирана по отношение на *Listeria monocytogenes*.

Campylobacter е нотифицирана за 2017 г. със 12 нотификации. Най-нотифицираната държава по отношение на *Campylobacter* е **Франция** с 6 нотификации. Най-много нотификации има в категория „птиче месо и продукти от птиче месо“ с 11 нотификации. Всички нотификации за *Campylobacter* попадат при **нотификациите за насочване на вниманието**.

За 2017 г. за **норовируси** има 31 нотификации. Най-нотифицираната страна за норовируси през 2017 г. е Франция с 10 нотификации, следвана от Ирландия и Сърбия с по 4 нотификации. Най-много нотификации има в категориите продукти: плодове и зеленчуци с 16 нотификации и двучерупчести мекотели и продукти от тях с 14 нотификации. Според вида нотификация съобщенията за норовируси се разпределят както следва: **предупредителни нотификации** с 20 нотификации и **нотификации за насочване на вниманието** с 11 нотификации. При **нотификациите за недопуснат внос** и при **нотификациите за проследяване** няма съобщения за норовируси.

България е нотифицирана веднъж за наличие на норовируси в малини.

Непатогенни микроорганизми за 2017 г. – 58 нотификации: към тях спадат: **замърсяване с плесени** – 27 нотификации, **високи нива на бактериално замърсяване** – 2 нотификации, **високи нива на *Enterobacteriaceae*** – 22 нотификации, **високи нива на дрожди** – 2 нотификации, **бактериален растеж** – 1 нотификация, **високи нива на *Pseudomonas spp.***, **високи нива на *Staphylococcus aureus*** – 1 нотификация, **високи нива на аероби** – 1 нотификация и **възможно микробиологично замърсяване** - 1 нотификация.

При непатогенните микроорганизми като цяло най-нотифицираната държава е **Холандия** с 10 нотификации, следвана от **Китай** със 7 нотификации. Относно замърсяването с плесени най-нотифицираната държава е Китай с 5 нотификации, следвана от Аржентина с 4 нотификации. Относно високите нива на *Enterobacteriaceae* най-нотифицираната страна е Холандия със 7 нотификации, следвана от Испания с 3 нотификации. Относно разпределението по категории продукти за непатогенни микроорганизми най-много нотификации има в категория „храни за домашни любимци“ с 12 нотификации, следвани от категориите „фуражни суровини“, „плодове и зеленчуци“ и „ядки, продукти от ядки и семена“ с по 8 нотификации. Според видовете нотификации непатогенните

микроорганизми се разпределят както следва: **нотификации за недопуснат внос** – 25 нотификации, **нотификации за проследяване** с 21 нотификации, **нотификации за насочване на вниманието** със 7 нотификации и **предупредителните нотификации** с 5 нотификации.

Биоконтаминанти – 65 нотификации. Към биоконтаминантите спадат хистамин – 44 нотификации, пирилизидинови алкалоиди – 8 нотификации, атропин – 3 нотификации и други – 4 нотификации. Най-нотифицираната държава е **Испания** с 20 нотификации, следвана от **Италия** със 7 нотификации. При категориите продукти най-много нотификации са докладвани при „риба и рибни продукти“ с 43 нотификации, следвана от „диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ с 10 нотификации. Според вида нотификации се наблюдава следното: при **предупредителните нотификации** с 37 съобщения, при **нотификациите за насочване на вниманието** с 22 нотификации, при **нотификациите за недопуснат внос** с 4 нотификации и при **нотификациите за проследяване** с 2 нотификации. **България е нотифицирана веднъж за наличие на атропин и скополамин в сушени билки.**

Други биотоксини – 18 нотификации: Към тях спадат: **Amnesic Shellfish Poisoning (ASP)** токсини със 7 нотификации, **Diarrhoeic Shellfish Poisoning (DSP)** токсини с 4 нотификации, **наличие на мораво рогче (Claviceps purpurea)**, наличие на **ciguatera** токсини с 2 нотификации, **Paralytic Shellfish Poisoning (PSP)** токсини с 1 нотификация, **нарушения във вкуса** причинени от консумацията на хранителна добавка с неизвестен произход и **съмнение за наличие на ботулинов токсин** в сушено говеждо месо. Най-нотифицираната държава е Белгия с 4 нотификации, следвана от Италия с 3 нотификации. При категориите продукти най-много нотификации са докладвани както следва: за „двучерупчести мекотели и продукти от тях“ с 12 нотификации, „риба и рибни продукти“ с 2 нотификации, „зърнени и тестени изделия“ с 1 нотификация, „фуражни суровини“ с 1 нотификация и „месо и месни продукти (различни от птиче месо) също с 1 нотификация. При видовете нотификации се наблюдава следното: при **предупредителните нотификации** има 12 нотификации, при **нотификациите за насочване на вниманието** има 3 нотификации, при

нотификациите за проследяване има 2 нотификации и при нотификациите за недопуснат внос има само 1 нотификация,

TSE (Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии) – 8 нотификации. Към тях спадат наличие на ДНК от преживни животни – 7 нотификации и една нотификация за гръбначния мозък, прикрепен към охладени трупни четвъртини - 1 нотификация. Най - нотифицираната държава е Германия с 3 нотификации, следвана от Сърбия с 2 нотификации. При категориите продукти се наблюдава следното: „комбинирани фуражи“ с 4 нотификации, „фуражни суровини“ с 3 нотификации и при „месо и месни продукти (различни от птиче месо“ с 1 нотификация. При видовете нотификации се наблюдава следното: при нотификациите за проследяване има 5 нотификации и при нотификациите за насочване на вниманието има 3 нотификации. Повечето нотификации се отнасят за фураж за риба и в по-малка степен за месоколни брашна.

Подобни публикации са достъпни на интернет страницата на Центъра за оценка на риска по хранителната верига, на следния линк: <http://corhv.government.bg>. Там са публикувани всички изпратени по мрежата материали по отделните направления на дейност.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис -

младши експерт

Дирекция „Комуникация на риска, обучение и Контактен център“

15.06.2018 г.